

ACC. N:R. M. 6956:1-7.

Landskap: Småland. Upptecknat av: Carl Viking
Härad: Uppvidinge östskånska Adress: Furåkra, 2^a kräksmåla.
Socken: Äghult 5^a kräksmåla. Berättat av: Susanna Erlausdotter m.f.
Uppteckningsår: 1940. Född år 1800. i Äghults socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Uppteckningen berör
"Lyfte - G. & Blom m.f."
s. k. "Gästare"

Vol: 1.

Fidor: 1. — 2.

1.)
"Y så fall någon människa dött med stora, oförlättna synder, som dem intet bekänt, så visste dem redan här i livet sin skugga, men värst av allt var att dem ej fingo "Pa i gravens" om när gudfruktigt präst manade sådana olyckliga i jord, så rotnade dem ej där till mol, om och di lag i so. är, så vart deras bropp ansides öppkastad till ett värjeligt spelackel." Alla sådana "Förhårdade" människor bleva efter döden "Gastar," som om nätterna finga gå och lya över de platter där dem syndat, tills deras brott blev öpptäckt, eller Gasten vid tillfragan bekände. "Yannat fall på dem gå där & lya te Sammedän," sade fäderna. En sådan Gast är

2.)
"Lykte-gobben." Han går natttid omkring med en lykta i handen & lyser. Så får han ett långt hopp, som en hare, & så lyser han igen, och ger skundam upp ett ljud. (Gastskesol kallat.) Se "Lyktegobben" av välvilja skulle lysa den ensamme vandraren hem i mörket på vi inte inbilla oss! "Ii det är så, sade mormor att "Lyktegobben" hoppar än rätt fram på vägen, än sidet om, han vill bli tillpräglad vad han lyser efter." Se man blott till råde fråga honom, så här: "Vad går du & lyser efter, så ambalar handet och bekänner och slipper gå & lysa. Mormor berättade följande korta saga om 2. "Lykt-gobbar." Det var en ensam man som var ute & vandrade en mörk natt.

3.)

ACC. N.R. M. 6956:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ymuid vägen i en kulle lågen grustäkt,
där pratte 2. "Lyktgobbar's kalwadessa
hårbästarna pläga och därtill tjäta dam-
Mannen sade, "Varför väsmas du på detta
sättet?" Sen ene Gasten svarade, "Kvar
där lånte en kerstyper å mej när vil-
de, & den har han intet bekalt, nu betar
han efter sina pengar, som han mes-
grävt här i kullen, men hittar dam ej,
& jag vill ha min kerstyper åter. Så pläg
blom åter i luften på varandra hårda-
gos och och tjäta. Så sade mannen till
Lykt-gobben, här får du en kerstyper
å mej, men dra sen båda två åt
helaife, där du hör hemma." Från den
natten ryktes aldrig mer dessa "Lykt-
gobbar." — Obs! Lyktgobben har jag aldrig
sett men väl ett blåvitt lyke, som flyp-

4)

ACC. N:R. M. 6956:4.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Lar sig hit och dit. Y. Pym himramåla, Triska-
målarocken å Labbr. Elis Danielshaus ä-
gor finnes ett stort stenröse där det
fuktiga, märka, kvävar synes ett blåvitt
lyse, som flyttar sig hit och dit, men
ej minsta ljud förnimmes från lyset,
som håller sig en meter från marken
och merendels lägre. Jag har sett det
och flera med mig. Gamla vilja påstå
att det i forntiden varit någon snål
Bonde, som grävt ner sitt källor i röset,
för han intet annat några släkting-
ar ärra sig; och nu lyser han där om
väternas för att se om skatten är kvar.
Andra äller säga att där är gämb
en stor skatt av någon när Sanskas-
na härjade i landet. Sen gick ägaren
ut för att hjälpa till att möta ut fiender.

men "stap i kriget utan att blivit i fullföl-
le berättat vad skatten blivit sold. Nu vill
han röja (vira) vad den finnes, så folk
kan göra sig nytta av den." Ja, så olika
ändåmen har man. Obs! För min del tror
jag dom gissat fel allsamma. Obs! Från
den tiden jag vakade om nätterna vid mi-
na kolukilar, kunde vi få se av en kulle
i skybben s.k. "Skareld." 1000-falspraktfulla
lugar i rengrågens nyanser, som fladdra-
de hit och dit över milan, men det be-
synnerliga var att dessa lugar intet brändes.
Det var någon fuktig gas ur milan,
som ledde sig så; är bräligen ⁱⁿ med des-
sa "lykt-gobbar" fast jag ej kan förkla-
ra sammankanget av deras uppkomst.
Morror m. f. gamla berättade att små barn,
som ^{av} sin moder blivit mördade och lagade

6.)
ä lämn, röjer var dam blivit lagda me-
delt lyse. men lyset ser ut, som en klar
ljusläga, som ej pyttar sig utan lyser
över plattan där barnet ligger, liksom kor-
net utmärker graven. — Obs! Se vär-
sta av alla "lysegastar" att rika ut för se-
des "märkesgastarna" vara. Det var merom-
dels lantmätare, som vid skifte låtit
någon bande i Byalaget mura sig på
lantmätaren skult jord från gränna-
na. så får dam sen efter döden fara i
luften, som fjärvédslöss glysa på
plattor där dam avsiktligt mätt fel.
Såsom banden, som "Murat Lantmäta-
ren" får göra rättshap. Så skriker dam
i mörkret, "Här är rätt men här är
orätt" så slår dam ihop lysena, så att
G. mistar flyga långt från, sådes det. På

72)

Uvinskults Gods var en Godägare och lantmä-
tare "Nobenchöll" i medlet av 1700-talet. Han
förelämnade sig betydande jordområden
från intill Uvinskult varande gårdarna
"Bölemåla och Uvahult." "Nufar han i löf-
ten om nåtterna helst mot Hägliden, & sä-
lar "här ä rätt & här & orätt." Set vart många
gamla, som sett honom, berättades i min
ungdom. "Han är gruvlig & skada på
nära håll. Så ser han ut som ett Benray-
el, & elden lysen ut mellan reubenen. Min
sväger (då i sammar) lantbr: Nfred Jansson
i Barkelva och en smickare benämnd "Smic-
karens Frans" från Bölemåla säga "Noben-
chöll" en mörk höstkväll vid "Luregöl." Så
sade "Smickarens Frans." "Nobenchöll" gå
& lägg dej i din grav & skriv du inte där, nå
gå åt Helvete, där du hör hemma." Sen dess
Var han ej varit redd.